

פרשת קרח – שיוויניות כן או לא?

וקרח שפיקח היה מה ראה לשטות זו?

1. במדבר פרק טז, א-ד

(א) ויקחו קרח בן יצחק בן קהת בן לוי ודתן בן אבירם בני אליאב ואון בן פלת בני ראובן... (ב) ויקהלו על משה ועל אהרן ויאמרו אליהם רב לכם כי כל העדה כלם קדושים וכתובם ה' ומדוע תתנשאו על קהל ה': (ג) וישמע משה ויפול על פניו:

רמב"ן במדבר פרק טז פסוק ד

(ד) ויפול על פניו – ולא ויפלו, כי אהרון במוסרו ובקדושתו לא ענה דבר בכל המחלוקת הזו, ויהי כמחריש וכמודה שמעלת קרח גדולה ממעלתו, אבל הוא עושה כדבר משה ומקיים גזירת מלך:

2. בעל הטורים

ויקח קרח. סמך מחלוקת קרח לפרשת ציצית שעל ענין ציצית חלק על משה

3. במדבר פרק טז, ג

(ג) ויקהלו על משה ועל אהרן ויאמרו אליהם רב לכם כי כל העדה כלם קדושים וכתובם ה' ומדוע תתנשאו על קהל ה': רש"י

כלם קדושים – כולם שמעו דברים נכונים מפי הגבורה:

4. במדבר פרק טז פסוק מ

למנן תיקרו ועשייתם את כל מצותי והייתם קדושים לאלהיכם:

5. ספורנו במדבר פרק טז פסוק ג

כי כל העדה. כל אחד מהם: כלם קדושים. מכך רגל ועד ראש כמו שאמר והייתם קדושים לאלהיכם: ומדוע תתנשאו. בענין הקדושה שאסרתם העבודה בבכורות ומשה כבר כיהן כל ז' ימי המלואים ואהרן ובניו כהנים לעולם:

6. מעט מן האור במדבר עמוד 150

תביעתו של קרח לשוויון: "כי כל העדה כולם קדושים ובתוכם ה'", נשמעת על פניה צודקת ונכונה, שהרי ריבוננו של עולם בכבודו ובעצמו קובע עליה באוזני משה בפתח פרשת קדושים: "דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם קדושים תהיו, כי קדוש אני ה' אלוהיכם".

7. תלמוד ירושלמי (נציה) מסכת סנהדרין פרק י דף טז ב' ה"א

רב אמר קרח אפיקרסי היה מה עשה עמד ועשה מליוי שכולן תבלת אתא גבי משה אמר ליה משה רבינו מליה שכולה תבלת מהו שתהא חייבת בציצית אמר לו הייבת דכתיב גדולים תעשה לך.

8. במדבר פרק טז, ו-ז

(ו) זאת עשית קחון לכם מונחות קרח וכל עדתו: (ז) ותנו בהן איש ושימו עליהן קטרת לפני ה' מזור והיה האיש אשר יקבור ה' הוא הקדוש רב לכם בני לוי:

9. במדבר פרק יז, ג-ה

(ג) את מונחות הנזקאים האלה בנפשיתם ועשו אתם רקיעי פנים צפוי למנן בן כי הקריבם לפני ה' ויקדשו והיו לאות לפני ישראל: (ה) וקרון לפני ישראל למנן אשר לא יקרב איש זר אשר לא מירע אהרן הוא להקטיר קטרת לפני ה' ולא יהיה בקרון וקדושתו פאשר דבר ה' ביד משה לו:

10. תלמוד בבלי מסכת מנחות דף צט עמוד א

שמעלין בקודש ולא מורדין... ומגלן דמעלין? אמר רבי אחא בר יעקב, דאמר קרא: את מחתות החמאים האלה בנפשותם ועשו אותם רקועי פנים ציפוי למזבח כי הקריבם לפני ה' ויקדשו והיו לאות לבני ישראל, בתחילה תשמישי מזבח ועכשיו נופו של מזבח.

קרח עינו הטעתו...

11. רש"י במדבר פרק טז

וקח שקפה היה מה ראה לשטות זה. עינו הטעתו, כלה שלשלת גדולה ואלה ממנו, שמאל שקול כנגד משה ואהרן. אמר כשנילו אני נמלט

12. תלמוד בבלי מסכת ברכות דף לא עמוד ב

– אמר רבי אלעזר: שמואל מורה הלכה לפני רבו היה, שנאמר: וישחמו את הפר ויביאו את הנער אל עלי, משום דוישחמו את הפר הביאו הנער אל עלי? אלא, אמר להן עלי: קראו כהן, לית ולשחוט. הונחו שמואל דהו מחררי בתר כהן למישהם, אמר להו: למה לבן לאהרורי בתר כהן למישהם? שחיטה בור כשרה! איתוהו

לקמיה דעלי, אמר ליה: מנא לך הא? אמר ליה: מי כתיב ושחט הכהן? והקריבו הכהנים כתיב! מקבלה ואילך מצות כהונה; מכאן לשחיטה שכשרה בור. אמר ליה: מימר שפיר קא אמרת, מיהו, מורה הלכה בפני רבך את – וכל המורה הלכה בפני רבו חייב מיתה. אתיא חנה וקא צוחה קמיה: אני האשה הנצבת עמכה בזה וגו'. אמר לה: שבקי לי דאענשיה, ובעינא רחמי ויהיב לך רבא מיניה. אמרה ליה: אל הנער הזה התפללתי.

13. שמואל א

פרק ד, (י) ויקחמו פלשתים ויגנבו ישראל ויגסו איש לאחיו ותהי המכה גדולה מאוד ויפול מישראל עליונים אלה רגלי: (יא) וארון אלהים נלקחו וישני בני עלי מותו וזפני ופינזוס: פרק ו (א) ויהי ארון ה' בשדה פלשתים שבעה יודשים:

.... פרק ז (א) ויבאו אנשי קרית יערים ויעלו את ארון ה' ויבאו אתו אל בית אבינדב בבערה ואת אלעזר בנו קדשו לשומר את ארון ה': פ (ב) ויהי מיום שבת הארון בקרית יערים וירבו הימים ויהיו עשירים שנה ושנה כל בית ישראל אזורי ה': ס רש"י

וינאו וגו' אחרי ה' – על ידי שמואל שהיה מחזר מעיר לעיר וסופטס ומוכחם, וינאו לטון המטקה הוא

14. שמואל א פרק ז, ז-ט

(ז) וישמעו פלשתים כי התקבצו בני ישראל המצפתה ויעלו סרני פלשתים אל ישראל וישמעו בני ישראל ויראו מפני פלשתים: (ח) ויאמרו בני ישראל אל שמואל אל תזרש מפנינו מועק אל ה' אלקינו וישענו מיד פלשתים: (ט) ויקחו שמואל טלה זולב אזור ויעלה ויעלה עולה כלייל לה' ויזעק שמואל אל ה' בעד ישראל ויענהו ה': רד"ק

וקבלו גם כן כי זר מקריב בבמת יחיד כי משחרב משכן שילה ובאו להם לנוב הותרו הבמות כל זמן שהיה אהל מועד בנוב ובעון עד שנבנה בית עולמים שנאסרו השבט לא היה להם אהרן ואמרו אין הבמה נתרה אלא על ידי נביא כי שמואל העלה ראשון בבמת יחיד משחרב משכן שילה

15. במדבר רבה (וילנא) פרשת נשא פרשה יד

א"ר אבא בר כהנא ג' עבירות נעשו של שמואל הוא ועורו ומחוסר זמן ולוי היה ומנין שקבל הקדוש ברוך הוא קרבנו שנאי (שם) /שמואל א' ז' / ויזעק שמואל אל ה' בעד ישראל ויענהו ה'

16. שמואל א פרק ח, ה-ז

(ה) ויאמרו אלו הנה אתה וקנת וביניך לא הלכו בדרךך עתה ישימה לנו מכה לישפטנו ככל הגוים: (ו) וירע הדבר בעיני שמואל פאשר אמרו תנה לנו מכה לישפטנו ויתפלל שמואל אל ה': פ (ז) ויאמר ה' אל שמואל שמוע בקול העם לכל אשר יאמרו אליך כי לא אתה מואסו כי אתי מואסו מואסף עליהם:

קרח והנצרות אותו שורש

17. רש"י

מה ראה לומר להם כך, אמר להם דלכני הגוים יס נימוסים הרבה ומומרים הרבה ואין כולם מתקבלים בבית אחד, אנו אין לנו אלה ה' אחד, ארון אחד ותורה אחת ומזבח אחד וכנה גדול אחד ואחס מאתים וחמישים איש מצקקים כהונה גדולה, אף אני רוצה בכך, לא לכס תשמיש חביב מכל, היא הקטרת החביבה מכל הקדושות וסס המות נתון בתוכו שבו נשפרו נדב ואזיהוא, לפיכך התרה צהם והיה האיש אשר יבחר ה' הוא הקדוש, ככר הוא בקדושתו.

18. אורות ישראל ותחיתו פרק טו

יסוד הרשעה, שהיא מתפצלת לעבודה זרה ולמינות, הוא בא לבצר מקום לסיגי החיים, למותרות המציאותיות שבהויה ובאדם, במוסר ובחפץ, במפעל ובהנהגה, לתן להם גודל ושלטון בתוך הטוב והקודש; לא לטהר את הקודש, כ"א לטמאו ולסאבו. אמנם מקומה של עבודה זרה הוא מבחץ, עומדת היא במקום הזוהמא והמותרות המגושמות ומאופלות, ומבקשת את בצורם ואת שליטתם והתגברותם על כל תוכן קודש והתערבותם עמו בכל האפשרות. גדולה ממנה היא הרשעה הצפונה הארסית של המינות, שהיא מחפשת לה פינה בעצם הקודש, "שממית בידים תתפש והיא בהיכלי מלך". מתאמצת היא להשאיר את כל זוהמת העולם, את כל הגסות הגופנית, ואת כל הנטיות הרשעיות האחויות בגוף הגס, בפנימיות יסודי החמריים, ולעלות עמו אל האושר של הקודש, שהוא מיד מתחלל ומסתאב בנגוע בו היד המטאובה.... הקריאה של "כל העדה כולם קדושים ובתוכם ד" היתה קריאה ליעגת לכל תוכן הקודש ולכל הרוממות וההכנה התוכנית, הדרושה להעשות עד שיהיה הקודש מבוסס בחיים באמת, שיהיה מובטח מכל פגם וסאבו, שלא והפך לרועץ ולצרה היותר גדולה של העולם.

בלגן שלם. זו דרכה של המינות, היא לא מנסה להילחם בצורה חזיתית בקודש אלא היא מנסה להיכנס אל תוך הקודש ושם לזרוע את כל הסיאוב והטומאה שלה. השיטה של המינות היא להכניס את הטומאה בתוך הקודש ולטמא את הקודש. ממשיך הרב וכותב הקריאה של "כל העדה כולם קדושים ובתוכם ד" הייתה קריאה לועגת לכל תוכן הקודש ולכל הרוממות וההכנה התוכנית, הדרושה להעשות עד שיהיה הקודש מבוסס בחיים באמת, שיהיה מובטח מכל פגם וסאוב, שלא יהפך לרועץ ולצרה היותר גדולה של העולם. על כן הוכרח הדבר שירד חיים שאולה, להאבד מתוך הקהל ולהיות לעולם לאות לבני מרי, שלא יהיו עוד כקרח וכעתו. הקריאה אל כל העמים, השקועים בכל רפש הטומאה, בכל מעמקי הרשע והבערות, בתהומות החשך היותר מחירדות: "הנכם כלכם קדושים, כלכם בניו לד', אין הפרש בין עם לעם, אין עם קדוש ונבחר בעולם, כל האדם הוא קדוש בשוה". - זאת היא הקרחת האנושית, שהיא הקינות החדשה שממנה סובל האדם.

19-22 – בתחילת השיעור ראינו שקרח היה אדם גדול, ענק שבענקים, כיצד יתכן שאדם כה גדול יאמץ לעצמו שיטה כל כך עקומה ומסואבת? תשובה לשאלה זו מוצאים אנו ברש"י הראשון של הפרשה. קרח נתקנא בנשיאותו של אליצפן. ארבעה אחים היו, עמרם, יצהר, חבורן ועוזיאל. עמרם הבכור נטלו שני בניו גדולה – משה מלכות ואהרון כהונה, הבא בתור היה יצהר אביו של קרח ולכאורה קרח היה צריך להתמנות לנשיא, אך משום מה דלגו על יצהר ומינו את אליצפן בן עוזיאל לנשיא, המינוי הזה הוציא את קרח מדעתו והביא אותו לאמץ שיטות כוזבות. באמת מדוע משה לא ממנה את קרח לנשיא? יתכן לומר שמשה רבנו זיהה את הפגם המידותי שהיה בקרח ומשה ידע שנשיא שבט לוי אסור שיהיה בו פגם כל כך משמעותי משום שהפגם הזה יטמא את הקודש. אצל משה ואהרון אנו רואים בדיוק את ההפך. משה מעצמו כלל לא רצה את ההנהגה, פעם אחר פעם הוא מסרב להצעה המפתה עדי שבסוף בלית ברירה הוא נענה בחיוב. התכונה של משה "והאיש משה ענו מאד" היא זו המקנה לו את היכולת לקבל את שרביט ההנהגה. אהרון כלל לא מקנא במשה, להפך, על אהרון נאמר "וראך ושמח בלב"ו אהרון שמח בהנהגת משה למרות שהוא הבכור, השמחה הזו והחוסר קנאה הם אלו שזיכו את אהרון לעמוד את החושן כמובא ברש"י. כדי לשמש בקודש חייבים לקחת אנשים מתוקנים במידות, אנשים שלא יטמאו את הטהור, אלא יטהרו את הטמא.

ומה היה המצב של עם ישראל בשעה שקרח הצהיר שכל העדה כולם קדושים? הרמב"ן מבאר שקרח חיכה לשעת כושר. לפני חטא המרגלים קרח ידע שאם יצא נגד משה ואהרון מיד תבוא התנגדות רבה מצד העם. משה היה מאד אהוב על עם ישראל, הוא הוציא אותם ממצרים, עשה להם ניסים, ואפילו כשסרחו בחטא העגל הוא נשכב בשבילם על הגדר ואמר "ועתה אם תשא חטאתם ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת". אך כעת לאחר חטא המרגלים, משה לא נשכב על הגדר, העונש שבא על העם חמור מאד, יש קצף גדול על משה ואהרון. קרח מזהה את העת, מתריס ומצליח לשחוף אחריו רבים וטובים. המצב הרוחני בעם ישראל לא טוב ודווקא בשעה הזו דורש קרח ותובע "כל העדה כולם קדושים", עם כל הסיאוב, עם כל הלכלוך כל העדה כולם קדושים. הרש"ר הירש מבאר היטב את ההבדל שבין הציווי שבסוף קריאת שמע "והייתם קדשים לאלקיכם" לבין טענת קרח "כל העדה כולם קדשים". הציווי "והייתם קדשים" מדבר על ייעוד, ייעודנו להיות קדשים, קרח מדבר על מציאות והחטא הגדול של קרח הוא החלפת ייעוד במציאות. הפער בין ייעוד למציאות הוא אדיר, דווקא הפער הזה הוא מה שנותן לנו את היכולת להתקדם בצורה בטוחה, כאשר דוחקים את השעה ומצמצמים את הפער בין הייעוד למציאות עד שהופכים את הייעוד למציאות עצמה התוצאה היא קלקול, משום שכשאין ייעוד אין התקדמות, אנו נשארים כמו שאנחנו עם כל הקלקולים.

13 – בתקופת עלי היתה מלחמה קשה מול פלשתים. מעבר לעשרות אלפים שמתו באותה מלחמה יש אירוע טרגי נוסף – ארון אלוקים נלקח למחנה פלשתים. שבעה חודשים ארון האלוקים נמצא במחנה פלשתים ולאחר שבעה חודשים הוא חוזר למחנה ישראל, היה מצופה ששמואל יורה על בניית מקום מיוחד לארון כמו שהיה בהמשך בנוב וגבעון (משכן שילה חרב כשעלי מת כמובא בגמרא זבחים ק"ח: "כשמת עלי חרבה שילה"), אבל משום מה ארון ברית ה' מובא לקרית יערים אל בית אבינדב. הארון שוהה שם לא שנה ולא שנתיים אלא עשרים שנה!! מדוע שמואל לא מורה על בניית מקום מיוחד? לשם מה הוא כל כך מתמהמה? ממת' שמים את ארון ברית ה' בבית פרטי? וכי אין זה דומה לטענה של קרח "כל העדה כולם קדשים ובתוכם ה'"? אם ה' בתוכנו לשם מה צריך מקום מיוחד? דבר נוסף שצריך לשים אליו לב, במשך עשרים שנה שארון ברית ה' נמצא בבית אבינדב שמואל עובר מעיר לעיר ושופט את ישראל. לא רק ששמואל מצמצם את סמכויות הכהונה, ולא רק שהוא לא מורה על בנייה של בית זמני לארון, הוא גם מבטל את כל מוסד הסנהדרין ושופט לבד את ישראל, אם בזמן שיש סנהדרין האדם צריך ליזום ולעלות לסנהדרין, בתקופת שמואל לא רק שאין סנהדרין, גם השופט היחיד שהוא שמואל הולך ומכתת רגליו מעיר לעיר. כשכל העדה כולם קדושים, לא צריך להטריח אותם לעלות למקום קדוש.....

14-15 – לאחר מספר פרקים אנו נחשפים למלחמה נוספת מול פלשתים. בני ישראל מתקבצים למצפה. סרני פלשתים עולים לקראת ישראל וישראל "ויראו מפני פלשתים". בני" פונים לשמואל שיעק אל ה' ושמואל מקריב קורבן עולה לה'. הרד"ק מסביר שפעולה זו של שמואל היתה חריגה מאד שהרי עד הקרבה זו מעולם לא הקריבו בבמת יחיד וההקרבה מעולם לא היתה על ידי אדם שאינו כהן. שמואל מחדש הלכה שבזמן חורבן המשכן ניתן להקריב בבמת יחיד וגם לא צריך כהן להקרבה הזו. בבמדבר רבה הדברים מובאים כביקורת "א"ר אבא ג' עבירות נעשו בטלה של שמואל ולוי היה". אם בתחילת הדרך של שמואל ראינו שהוא לקח את סמכות השחיטה מהכהנים, עכשיו שמואל מבטל גם את ההקרבה.....

16 – גם בימי זקנותו של שמואל אנו עדים לאותה מגמה שליוותה את שמואל מתחילת דרכו. עם ישראל מבקש משמואל "שימה לנו מלך לשפטנו". הבקשה לא מצאה חן בעיני שמואל – "וירע הדבר בעיני שמואל". למה שמואל לא רוצה מלך? אולי משום שמלך יוצר מעמדות ושמואל דוגל בביסוד של "כל העדה כולם קדושים"???

מכל המקורות הללו אנו מבינים מה ראה קורח. קורח ראה את השיטה שלו ביתר שאת ויתר עז מתגלה כעבור מאות שנים אצל בן משפחתו שמואל. קרח גם ראה שה' סמך את ידיו על השיטה הזו ומשום כך הרשה לעצמו לחלוק על משה רבינו. כעת לא רק שלא קיבלנו תשובה על השאלות ששאלנו, אלא השאלה רק מתעצמת. האם שמואל הלך בשיטה של קרח, ואם התשובה היא כן, מדוע קרח נזכר לדיראון עולם ושמואל הנביא זכור לטוב?

קרח – טשטוש מדרגות

17-18 – משה פורס בפני מאתים חמישים ראשי סנהדראות את מבחן המחנות. רש"י שואל "מה ראה לומר להם כך?" ומשיב: "אמר להם בדרכי הגויים יש נימוסים הרבה וכומרים הרבה ואין כולם מתקבצים בבית אחד, אנו אין לנו אלא ה' אחד, ארון אחד ותורה אחת ומזבח אחד וכהן גדול אחד ואתם מאתים וחמישים איש מבקשים כהונה גדולה???" מה משה רוצה לומר להם בדימוי לכמרים? הפשט שמשה אומר להם - גם לשיטתכם אי אפשר שכולם ישמשו ככהנים. מדוע משה משדך בין השיטה של קרח ועדתו לשיטת הכמרים ועובדי הע"ז? תשובה לכך אנו מוצאים בכתבי הרב זצ"ל בספר אורות. הרב מבאר שהמינות כל מגמתה היא לא לטהר את הטמא אלא לטמא את הטהור. איך היא עושה את זה? הרב מדמה את המינות לארס של נחש, כאשר נחש מכיש, כלפי חוץ כמעט ולא נראה שום דבר, האדם המוכש נראה שלם ללא כל חבלה, אך בתוך הגוף מתחיל

שורש הנצרות – קרח

23 – הרב שידך בין שיטת קרח לשיטת המינים. כדי להבין יותר לעומק איך השידוך הזה יצא אל הפועל, עלינו להתבונן במסכת סוטה שם מספרת לנו הגמרא סיפור שקשור ליש"ו וממנו ניתן להבין כיצד נולדה השיטה הנוצרית.

התקופה בה אנו עוסקים היא כמאתיים שנה לפני חורבן בית שני. ינאי המלך מבצע פוגרום בתלמידי חכמים. אשתו של ינאי שלומציון המלכה מחביאה את ר' שמעון בן שטח ומצילה אותו. תלמיד חכם נוסף ר' יהושע בן פרחיה מצליח להינצל מינאי המלך ובורח לאלכסנדריה שבמצרים. לאחר תקופה שולח שמעון בן שטח מכתב לר' יהושע ובמכתב הוא רומז לו שהוא יכול לחזור לירושלים, ר' שמעון מבין את הרמז ומתחיל במסע לארץ ישראל, בדרך הוא ותלמידיו עוצרים להתגורר באכסניא. היחס שר' שמעון מקבל באכסניא כנראה היה חיובי מאד עד שר' שמעון משבח ואומר בפני תלמידיו "ראו כמה נאה אכסניא זו". אחד התלמידים שכנראה היו לו הרבה שטויות בראש, היה בטוח שר' יהושע מתכוון לדבר בשבחה של בעלת האכסניא וכשראה שרבו "נפתח" החליט גם הוא להיפתח ואמר: דווקא לא כל כך יפה, העניים שלה טרותות.... ר' יהושע היה בהלם מההערה ומיד שלף ארבע מאות שופרות ונידה את תלמידו. מידי יום היה מגיע התלמיד ומבקש שר' יהושע יסיר את הנידוי, אך ר' יהושע דחה אותו. לאחר תקופה החליט ר' יהושע להסיר את הנידוי. אותו תלמיד כדרכו הגיע לר' יהושע וביקש שיסיר את הנידוי, באותה שעה ר' יהושע קרא קריאת שמע ועשה תנועה עם היד שמשמעותה "רק רגע", התלמיד פירש את תנועת היד בצורה לא נכונה וחשב שר' יהושע שוב דוחה אותו. הפעם הוא החליט לחתוך, זקף לבנה והשתחוה לה, אמר לו ר' יהושע: "חזור בך", אך התלמיד סירב ואמר: "מקובלני ממך, כל החוטא ומחטיא את הרבים אין מספיקין בידו לעשות תשובה". הגמרא מספרת לנו שאותו תלמיד היה יש"ו!! חז"ל סיפרו את הסיפור הזה לא כדי לומר לנו איך נולדה הנצרות, אלא כדי לומר לנו איך להתנהג לתלמידים, יש כאן ביקורות על ר' יהושע בן פרחיה שדחה את התלמיד בשתי ידיו ומסקנת הגמרא "לעולם תהא שמאל דוחה וימין מקרבת". כעת ננסה לנתח את הסיפור יחד עם המסקנה. יש כאן תלמיד עם שטויות בראש, שטויות שר' יהושע לא מוכן שיהיו בבית המדרש שלו, לשם כך ר' יהושע מרחיק את התלמיד כדי שהתלמיד יעשה חשבון נפש ויתקן את המידות שלו. התלמיד לא היה מוכן לעשות חשבון נפש, יום אחר יום הוא מגיע ומבקש שיקבלו אותו כמו שהוא, ר' יהושע מסרב משום שר' יהושע יודע שבקודש יש מדרגות ולא ניתן להכניס לקודש דברים מסואבים וטמאים. אומנם חז"ל מבקרים את ר' יהושע, אך הביקורות אינה על העיקרון של ר' יהושע אלא על הדרך. גם כשלא מכניסים דברים טמאים יש דרך לעשות זאת – "לעולם תהא שמאל דוחה וימין מקרבת". חז"ל פותחים בשמאל דוחה, כדי להורות עד כמה הריחוק הוא חשוב, עד כמה צריך לשמור על הקודש, ומאידך היא מיד מורה לאדם "וימין מקרבת" שתמיד יהיה לנו בראש שהריחוק הוא על מנת לקרבל את התחושה הזו צריך להעביר למורחק. כל הלידה של הנצרות נולדה מאדם שהרגיש שאין בעיה להיות בתוך הקודש גם כשאתה מקולקל. במילים אחרות "כל העדה כולם קדשים". במקום לקבל את הגזרה, ללכת ולשבת בדד ולעשות חשבון נפש, מנסה יש"ו בכל כוחו להכנס בחזרה וכשהוא מגיע למסקנה שכאן לא יקבלו אותו הוא מחליט להקים דת פרטית עם גשיה אחרת....

נרחיב מעט על שיטת הנצרות, כדי להבין כמה זוהמא יש שם. ראשית צריך לציין ולומר שהנצרות בפועל לא התחילה מיש"ו, יש"ו נולד כיהודי ומת כיהודי, השיטה התחילה מיש"ו ועם הזמן השיטה הזו אומצה על ידי הגויים. הנצרות בפועל התחילה מתלמידיו של יש"ו בעיקר מתלמיד העונה לשם שאול התרסי (לא הכיר את יש"ו, היה חי כמאה שנה אחרי יש"ו) בתחילת הדרך תלמידיו של יש"ו ניסו לסחוף אחריהם רק את העם היהודי, לא רק שהם לא הצליחו, הם היו נרדפים, היהודים הרחיקו אותם והרומאים שחטו בהם. לאחר תקופה הגיע שאול התרסי, הפנה עורף ליהדות ופנה לגויים, וכך קמה הנצרות שכעבור זמן הפכה לדת הגדולה בעולם. הנצרות מאד דוגלת ב"אהבה" וחסד", יש מקום לכולם, עד כדי כך "האהבה" שלהם גדולה שכל האינקוזיציה באה כדי שהיהודים יגיעו לגן עדן, וכמה שתתעלל בהם ותיסר אותם בעולם התחתון ככה תיטיב עמם בעולם העליון. רוע גמור טומאה גמורה, חשיבה מעוותת וטומאה אלו הם נחלת הנצרות!!! כשאתה מנסה לטשטש את המדרגות, כשיש מקום לכולם, כשנותנים לטומאה להכנס אל הקודש מגיעים לרמת סיאוב נוראית.

24-25 - בתחילת השיעור ראינו שקרח שאל את משה האם טלית שכולה תכלת חייבת בציצית או פטורה מציצית. הסברנו שאין כאן התלוצצות אלא זו חלק מהתורה של קרח. כאשר כל העדה כולם קדשים, כאשר יש מקום בקודש לכולם, גם לטמאים וגם לטהורים לשם מה בכלל צריך מצוות, הרי כל מטרת המצוות היא להביא אותנו להיות קדושים, אך אם כבר כעת כולם קדשים איזה עניין יש במצוות? המצוות באו כדי לצרף, כדי לזכר, אבל כשכל דבר, גם הדבר הטמא ביותר הופך להיות "קדוש" אין שום תועלת בצירוף. משום כך מסביר הרב שהמינות הפקירה את המשפט, תקעה עצמה במידת הרחמים והחסד המדומה הנוטלת את יסוד העולם והורסתו. כאשר עוקרים את המשפט האלוקי הזך והטהור בא משפט אנושי מזהם שמביא לשנאת לאומים ועמק רעה של טומאת שפיכת דמים.

26 – על פי כל ההסברים הללו אנו יכולים להבין מדוע השתמשו במחתות החוטאים כציפוי למזבח. הרב חנן פורת שואל מדוע מהגמרא משמע שהטעם לכך שהמחתות שימשו כציפוי למזבח הוא שמעלין בקודש ואין מורידין, לכאורה הטעם מובא במפורש בתורה – "זכרון לבני ישראל... ולא יהיה כקורח וכעדתו". אלא שבמוק הדברים, שני טעמים הללו - חד הם! פרשת קרח באה ללמדנו, כי יש מדרגות בקדושה, ויש צורך לעלות במדרגות הקדושה צעד אחר צעד. וכלפי מי שסבור שאין צורך לעלות בקודש, שהרי בלאו הכי "כל העדה כולם קדשים", כנגדו מאותתת התורה באמצעות ההלכה של "מעלין בקודש ואין מורידין" ומזהירה אותו: "ולא יהיה כקרח וכעדתו". המחנות התקדשו, משום שהם מבטאות את ההפך משיטת קרח. המקטירים נשרפו!!! לא כולם באותה מדרגה, בקודש יש מדרגות!!!

27- באור החיים מובא שלעתיד לבוא תחזור העבודה לבכורות. המקור לדבריו של האו"ח הקדוש אינם ידועים, אך הדברים יצאו מפיו. מה זה בא לומר לנו? לעתיד לבוא המצב בעם ישראל יהיה מצב של קדושה, העם כולו יגיע לרמות קדושה מאד גדולות, כאשר באמת כל העדה תהיה קדושה, אז יש מקום לצמצם את הפער בין המעמדות, לא משום שאנו מסכימים עם קרח, אלא משום שבאמת כולם קדשים וכשכולם קדשים אין טומאה ואין זוהמא שמטנפת את הקודש.

שמואל הנביא - שוויון כאמצעי ולא כמטרה

במצרים, ראו עמוד אש וענן, ראו את קריעת ים סוף, מעמד הר סיני, מן, שן לז, מלחמת עמלק ועוד, ובכל זאת ישראל מתנוכחים עם משה רבנו ומתחצפים אליו. וא"כ מה יועיל עוד מופת אחד? למה דווקא מופת זה ימנע את הוויכוח עם משה ועם אהרן? אולי הפשט הוא כך: ה' רוצה להראות, שיכולים להיות שנים עשר מטות שווים, כולם אינם ראויים בדרך הטבע להפריח שום פרח, ולפתע אחד מהם מפריח פרח וגומל שקדים. מה זה אומר? זה אומר, שהשקדים אינם חלק מעצמיות המטה. עצמיות המטה של אהרן אינה שונה מזו של נשיא ראובן או של נשיא גד. מדוע א"כ מטה אהרן מצמיח פרח ושאר המטות אינם מצמיחים? - רק בגלל בחירת ה'. "ה' אֵשׁ אֶשְׂרָאֵל בְּרֹאֵי מִן הַיָּד הַזֹּאת". אין כאן עצמיות. אם אין עצמיות, ממילא אין כ"כ מה לקנא. כי אם אין עצמיות מיוחדת למשה ולאהרן, הרי שבחירתם היתה סתמית, ומבחינה עקרונית כל אחד אחר היה יכול להבחר במקומם. אמנם האמת היא שזה לא נכון, שהרי ה' בחר במשה ואהרן לא במקרה אלא מפני שהם הצדיקים והקדושים והראויים ביותר, אבל בכל זאת היה יכול לבחור גם מישהו אחר. היה יכול לשלוח את שלומיאל בן צורישי או אחד משאר הנשיאים שיעשה את האותות והמופתים, או אפילו סתם יהודי פשוט שאיננו נשיא. ממילא אין כל כך מקום לתרעומת של קרח.

יש מציאות של מדרגות הנובעת מתוך עמל האדם ויש מציאות של מדרגות הנובעת מתוך בחירה אלוקית. כאשר אדם רואה שפלוני נמצא במקום אחד והוא במקום אחר ובתוך תוכו הוא מרגיש שפלוני אינו ראוי להיות במקום בו הוא נמצא, עליו לדעת שזה כלל לא משנה את התמונה משום שגם אם אינו ראוי, אם כך ה' החליט אז כנראה שזה מה שצריך להיות. כל הקנאה היא תוצאה הבאה מתוך שאלה למה הוא ולא אני, מתוך מחשבה שאני יותר ראוי ממנו ולכל הפחות שווים, אבל ברגע שאנו משנים את דפוס החשיבה ומסתכלים על המציאות כבחירה אלוקית אין שום מקום לקנאה. נשים שמחפשות שוויון בינם לבין הגברים טועות ומטעות!!! לגבר יש תפקידים ששייכים לגבר ולאשה יש תפקידים ששייכים לאשה, אם להיוולד גבר או להיוולד אשה אף אחד מאתנו לא בחר, זו נטו בחירה אלוקית ועל כל מין להתמקד בתכונות שלו ובמשימות שלו. כל הרצון להביא להשוויה נובע מהקלקול שתבע קרח במציאות!!! בדרך כלל הרצון להביא להשוויה מגיע מהרגשת נחיתות, הרגשה זו פסולה מהיסוד ויש בה שורש של כפירה משום שמאחורי הרגשת נחיתות מסתתרת אמירה אני לא שמח בתפקיד שהקב"ה נתן לי....

חברים יקרים!!

טענת קורח וטענת המינים נובעת מאותו שורש. האמירה כל העדה כולם קדושים בטעות יסודה. כדי להיות קדוש צריך לעבוד קשה, בתוך הקודש אין מקום לטומאה, לפני שהאדם נכנס אל הקודש עליו לתקן את עצמו. הנצרות היא ניסיון לטשטש את המדרגות על ידי כך שמכניסים את הטומאה אל תוך הקודש ומטמאים אותה. שמואל הנביא הולך בשיטת ההשוויה לא כמטרה אלא כאמצעי לבנות את המדרגות בצורה נכונה.

יש מציאות של אי שוויון שאינו נובע מעמל האדם אלא מבחירה אלוקית. על האדם לדעת שכל המציאות בנויה בצורה של מדרגות. כשם שיש חי צומח ודומם ואין החי מנסה להשתוות לצומח ואין הצומח מנסה להשתוות לחי, כך גם במין האנושי, לכל אחד יש את התפקיד שלו ועליו להתמקד במשימה שלו ולא במשימת זולתו. נשים מתקנות את העולם בדרך אחת וגברים מתקנים את העולם בדרך אחרת. יש מציאות של עם נבחר ואין זה פוגע בשאר העמים, ההרגשה הכביכול "מוסרית" שלעם ישראל אסור להיות עליון על שאר העמים מקורה ויסודה בשיטת הנצרות. שבת שלום ומבורך!!!

28 – נחזור חזרה לשמואל, מדוע שמואל חתר לשוויוניות כמעט בכל תחום? התשובה טמונה בתוך הכתובים. עלי שומע על האסונות שאירעו במלחמה. שום דבר לא שובר אותו, לא העשרות האלפים שמתו וגם לא הידיעה שבתוך המתים נמצאים שני בניו חפני ופנחס, עד שבאה הידיעה המרה "וארון האלקים נלקחה" – "ויהי כהזכירו את ארון האלקים ויפול מעל הכסא אחורנית ... ותשבר מפרקתו וימת...". באותה שעה אשת פנחס, כלתו של עלי כרעה ללדת, הלידה היתה קשה והיולדת נפטרה, אך רגע לפני שנפטרה הספיקה לתת שם לבנה – "אי כבוד" - "לאמר גלה כבוד מישראל". במלבי"ם ביאר שהכל גלה, גם תורה שבכתב וגם תורה שבעל פה, לא נשאר כלום!!! לא סתם ארון האלקים נלקח למחנה פלשתים. היתה כאן תוכחה סמויה של אלקים על המצב הרוחני בעם. חפני ופנחס בני עלי מקלקלים את עבודתם במקדש, מצב רוחני ירוד, המשכן נחרב וארון האלקים נלקח. שמואל מבין שצריך לבנות הכל מחדש וכדי לבנות צריך להרוס, צריך לפרק את המוסדות הקיימים ולבנות מחדש. כאשר יש בנין ארבע קומות ורוצים לבנות בנין חדש בעל עשר קומות, צריך לפרק את הבניין הקיים ולבנות מחדש. יש שלב ביניים שקומה רביעית נמצאת בדיוק היכן שנמצאת קומה ראשונה, לא כי זה מקומה, אלא משום שזה שלב מעבר!! שמואל לא דגל בשוויוניות כמטרה, כשיטה, כאידאל, אלא דגל בשוויוניות כאמצעי זמני המאפשר לבנות את המדרגות בצורה מחודשת. כשמגלים שהמדרגות בנויות בצורה עקומה צריך לפרק את המדרגות ולהקים אותם מחדש, זה מה שעושה שמואל הנביא. במשפט אחד ניתן לסכם את ההבדל בין שמואל לקרח – קרח ראה בשוויוניות מטרה, שמואל ראה בשוויוניות אמצעי!!!

29-30 – לאלישע הנביא ולשמואל הנביא היו שתי גישות שונות. אלישע דגל בגישה שאם העם מכבד אותך אל תגיד לא אלא תהנה - "הרוצה להנות יהנה כאלישע". שמואל דגל בשיטה הפוכה, לא לקחת שום דבר מאף אחד – "ושאינו רוצה להנות אל יהנה כשמואל הרמתי". הרב זצ"ל מסביר מהיכן נובעת כל שיטה. יש מי שעוסק ביחוד בשלמות עצמו במעלה גבוהה ושלמות זולת ממילא נמשכת. שיטה זו היא שיטת אלישע. בשיטה זו אין הפסד להשפעתו כשנהנה מהבריות, משום שהבריות נמשכות אליו ממילא, לעומת זאת יש מי ששם דרכו להיות משלים את זולתו בחזקת יד, כלומר לא מחכה שהאדם יושפע מאליו אלא המחנך דואג לחנך בדרכים ובפעולות אקטיביות. בגישה זו כיון שהמתחנך לא בא מאליו, למחנך אסור להנות מהמתחנך כדי לשמור על מורא בין המחנך למתחנך. שמואל מבין שכדי לבנות מדרגות בצורה נכונה עליו להתעסק בחינוך העם, לא בצורה פסיבית אלא בצורה אקטיבית וכדי לחזק את השפעתו הוא לא נהנה מהעם.

אי שוויוניות - מציאות טבעית

31-32 – לאחר שעדת קורח נבלעת באדמה ולאחר שמאתים חמישים מקטירי הקטורות נשרפים ולאחר המגפה שפרצה בעם ישראל מצווה הקב"ה את משה – "דבר אל בני ישראל וקח מאתם מטה מטה לבית אב מאת כל נשיאיהם", על כל מטה כותבים את שם ראש בית אב, את המטות יניחו באהל מועד "והיה האיש אשר אבחר בו מטהו יפרח והשכתי מעלי את תלנות בני ישראל אשר הם מלינים עלי". שואל הרב בבנצאל, הרי ישראל ראו כבר הרבה נסים, ראו עשר המכות

